f) v ostatních případech zákonného zastoupení budiž srovnán čl. Společnosti akciové, Společenstva, Obce farní, Nadace. Konečně lze i správce konkursní podstaty počítati k zákonným zástupcům v širším slova smyslu; blíže o tom viz čl. »Konkurs«.

Zastupitelství obecní viz Obce.

Zastupitelství okresní viz Okresy.

Zastupitelství státní.

A. Část všeobecná.

I. Pojem a dějinný vývoj.

Zastupitelství státní (státní návladnictví) jest úřad spravedlnosti, jemuž přísluší ve jménu státu stihání trestní; v některých zemích povoláno jest zastupitelství státní též k součinnosti při civilních věcech a má určitý obor působnosti, jakožto orgán dozorčí ve správě justiční. V rakouském řízení trestním jest zastupitelství státní trestním justičním úřadem podřízeným soudu a majícím vynikající podíl v pravosudí trestním. Původ tohoto státního orgánu právního hledati sluší ve Francii. Pojíce se ku stálým soudům říšským (parlamentům), vytvořila se tam po straně úřadu soudcovského stálá procesní zastoupení králů k vymáhání záležitostí fiskálních (gens du roi, procureurs du roi). Generálním prokuratorům při parlamentech byli podrobeni prokuratoři při královských soudech. Působnosť generálního prokuratora ve Francii vztahovala se na hájení práv státu; mimo to příslušela mu ve mnohých směrech moc disciplinární v zájmu konání spravedlnosti. S napodobením této instituce jakožto orgánů státního zastupitelstva shledáváme se ve státech, kde zjednalo si platnosti právo francouzské jako v Belgii, Holandsku a v zemích na levém břehu Rýna.

Moderní forma instituci této dána byla zákonodárstvím císaře Napoleona I. a to francouzským řízením trestním ze dne 17. listopadu 1808 a zákonem o organisaci její pojednávajícím ze dne 20. dubna 1810. Zastupitelství státní uvedeno v život ve Francii, jakožto justiční úřad pro věci práva a řízení trestního se dotýkající, kdežto nyní ve většině států vykázáno jemu jen postavení veřejného žalobce ve věcech trestních. Avšak téměř ve všech evropských řádech trestních proráží typ francouzského návladnictví státního, a toliko v Irsku, Skotsku a v Severní Americe nese instituce zastupitelství státního ráz samostatný a uchylující se naprosto od vzoru francouzského. V rakouské polovici říše pojata byla instituce zastupitelství státního již do řádu trestního ze dne 29. července 1853, nabyla však v nyní platném řádu trestním ze dne 30. června 1873 rázu daleko významnějšího tím, že soustava stran (žalobce a obžalovaný), zásada rovnocennosti ve všech směrech došla výrazu v řízení trestním. Motivy k řádu trestnímu poznamenávají v té příčině: »Princip obžaloby může označovati jen ten požadavek, že zřízením zvláštních úředníků, jimž svěřeno jest stihání zločinů, učiněn býti má konec onomu stavu, kdy soudce má na práci obžalobu, obranu a vzájemnou jich závažnost, a kdy vedle svého nejbližšího a nejdůležitějšího úkolu obstarávati má ještě záležitosti žalobce i obhájce k úkolu tomuto se pojící, mezi sebou vzájem však si odporující. Oprávněnost tohoto požadavku jest nyní všeobecně ovšem uznána, a může proto té doby se jednati o to, aby se úplná jasnost zachovala o smyslu a rozsahu toho, co se onomu požadavku přiznává. Jisto jest, že požadavek tento nebyl asi proto vznesen, ježto se shledalo, že v řízení dřívějším ne-